

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMÉGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

== A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG“ HIVATALOS KÖZLÖNYE ==

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tapok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon Egy példány 10 fillér. Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FŐMUNKATÁRS:

FULEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K. A nyílt-tér és hirdetések előre fizetendők.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

Árnyképek.

A helybeli sajtót, jó lélekkel senkise vádolhatná meg azzal, hogy nem emelte fel mindég és mindenkor tiltakozó szavát a társadalmi ferdeségekkel szemben; senkise vádolhatná meg jogosan, hogy nem folytatott kétségbeesett titáni harcot, hogy nem követett el mindent, hogy ezt az erjedésnek, bomlásnak indult társadalmat új életre, pezsgő cselekvésre, az egymás iránti tiszteltetésre, becsülésre, a közügyek iránt való melegebb érdeklődésre bírja; lehettek az eszközök különbözők, a módok eltérők, az irányzatok másmineműek, de megvolt a nemes intenció, a becsületes törekvés, a magasabb erkölcsi lelkesültség, melyet cáfolni, kétségbevonni, letagadni, vagy lekicsinyelni, a legalacsonyabb fokra szállított igazságérzettel sem lehet.

És ha a helyi sajtó ellenére azon meggyőződésének: hogy ugyanis süket füleknek, érzéketlen lelkeknek prédikál, még sem vesztette el türelmét, még sem merült ki és nem fásult bele a meddő küzdelmekbe, ez olyan nagy érdeme, mely előtt minden objektív figyelőnek meghajolni, kötelessége; hiszen ha ez a sokat lenézett, lekicsinyelt, sőt gyakran kigunyolt sajtó már feladta volna a küzdelmet és nem igyekezett volna, — legszentebb kötelességéhez hiven, a mindinkább agyarkodó, gyűlölködő és egymástól, a legtöbbször indokolatlanul eltávolodó, széthúzódó elemeket egy-egy újabb kísérlettel közelebb vezetni egymáshoz, akkor talán már régen átsapott volna fejünk felett a láng és az égő üszkők közül lehetetlenség lett volna a társadalom becsületét megmenteni; akkor már jelszavak, pletykák és rágalmak helyett furkos bottal, vagy revolverekkel állanánk egymással szemben és az ádáz tülekedésben, testvér-testvér ellen, ember-ember ellen folytatna véres irtó háborúságot... —

Az ilyen vészjelző pillanatokban mindég a feladata magaslatán álló sajtó kereste és találta meg, a felcsapkodó lángok csillapító olaját, azt a mérsékelt hangot, mely a felizgatott kedélyeket csendesebb, higgadtabb mederbe terelte és békítő szózatával a vélt sérelmeket, duzzadó ambícióból eredő visszavonulást megszüntette, vagy kiegyenlítette...

Az utolsó időben ismételtelen történtek kísérletek ebben a nemes irányban; sőt úgy látszott, hogy az egyedek — mint társas lények — önmagukban érezték a már szürke, rideg izoláltság dermesztő fagyát, lélekölő hatását és mintha azt a zord telet — mely az emberi lelkeket egymástól elválasztotta, — egy ébredő tavasz enyhe szellője érintette volna...

Álmodtuk-e ezt, vagy csak autoszugesztio útján jutott hozzá képzeletünk, nem volnánk képesek megállapítani.

Mert éppen a közelmúlt eseményei vetnek sötét árnyat erre a mi nagyon szomorú társadalmunkra, melyeket a sajtónak bűn volna elhallgatni és a melyeket eddig is csak azért kendőzgettünk, takargattunk, mert beakartuk várni a végeredményt; és miután ez most már kétségségen kívül megállapítható, miután súlyos következményeivel nemcsak bennünket, de más érdemeseket is érintett, lehetetlen, hogy csakugy egyszerűen napirendre térjünk felettük.

Mi is történt hát a közelmúltban? Lássuk csak a megcáfolatlan igazság ríktó, világításánál.

Városunk, mint az I. erdélyi szinikerület egyik számottevő faktora, a színházi idényt — a mult hagyományaihoz hiven — két részre: október és április hónapokra osztotta fel, mint a mely hónapok eddig az itt működött színtársulatoknak mindég a legjövendelmezőbbeknek bizonyultak. És ez így rendjén is volt, mert ha mi, helyesebben színiügyi bizottságunk, az időlegesen itt működő társulat szervezésében, műsora megállapításában, ellenőrzésében, jogokat biztosítottunk magunknak, anélkül, hogy az ilyen nagyszabású társulat fentartásához, utiköltségéhez, egyéb kiadásaihoz, egy fillér subvencióval is járulunk, sőt még hajlékot sem adhatunk neki, hanem 32 korona napi terembér megfizetésére is kárhoztatjuk, akkor a legcsekélyebb erkölcsi támogatás, a mit tőlünk jogosan ez a társulat megkövetelhet az, hogy jövendelmei fokozására, tömeges támogatásunkkal segélyre siessünk...

És mi történt mégis? Az történt, hogy bár a színiügyi bizottság bizton tudta, — mert hiszen maga határozta így — hogy ez a magasabb igényeknek szerve-

zett társulat *október elején köteles* nálunk előadásait megkezdeni, egy jelenkező táncmesternek megdöglően engedélyt adott *egy szeptember elejétől október közepéig terjedő hat hetes* táncitanítási ciklusra, mert azt a táncmestert a *haute-voleé* támogatta. Mi a derék, jó öreg táncmesternek ép olyan régi, szíves barátai vagyunk, mint a most itt működő színiigazgatónak; ebben az ügyben nem vezérel bennünket sem érdek, sem személyes ellenszenv: mi mindakettőnek, létjogosultságát elismerjük, mindegyik javát a lelkünkön viseljük, de sokkal erősebb bennünk az igazságérzet, semhogy magunkba tudnók fojtani a szót, azon végzetes, nagy igaztalanság felett, mely ez esetben egy 60 tagu jobb csorsra és nagyobb megbecsülésre méltó színiigazgatóval történt és ez a sérelem nem csak az ő személyén, társulatán, *de a magyar színművészet reputációján ejtett*, melynek mindenesetre és feltétlenül nagyobb az erkölcsi értéke, mint egy táncitanító magánérede.

Tavaly, mikor egy szegényebb ördög kopogtatott *szeptember hónap* növendékekért az iskolák ajtáin, azon helyes és megbecsülendő indoknál fogva nem adták ki táncitanításra a növendékeket, mert két és fél havi szünet után csak akkor vonultak be ismét az iskolai fegyelem alá, melyet a hosszú vakáció, tapasztalat szerint, mindég meglazít. Ez olyan erkölcsi ok, melyért a tantestületeket a legmesszebb menő elismerés illeti meg...

Ámde az idén lazítottak ezen az erkölcsi felfogáson, elannyira, hogy a táncmesternek, — mert kizárólag uri táncmester, — egy állami intézet tornacsarnokát bocsátották rendelkezésére, nyilvánvalóan abból az okból, hogy az arisztokratikus libácskák, véletlenül a polgári csibékkal össze ne kerülhessenek.

A táncórákra mintegy 60—80 növendék járt, kik egyenként 16 koronát fizettek; elvontak tehát a színházról 1280 koronát és ezenkívül a közönségnek azt a jelentékeny számát, mely esténként 5-től 7 vagy 8 óráig a növendékek kíséretében a táncórákra járt; mert ne áltassuk magunkat és másokat, de valljuk be őszintén hogy *egyszerre, egy időben*, a táncitanítás és a

színházbajárás költségeit anyagi képességünk nem bírja meg.

De elkövették a magyar színművészet ellen azt a merényletet is, hogy addig jártak a terembeülő nyakára, addig fenyegették, míg kénytelen-kelletlen beleegyezett abba, hogy a színház szomszédságában levő kis teremben tartották a zárótáncvigalmat, mikor a színházteremben az előadás üres padosorok előtt folyt le; és mindezt egyedül és kizárólag az anyák hiúsága idézi elő, a kik ily módon készítik elő a jövő társadalmát, hogy már ebben a zsenge korban is érlelik, táplálják gyermekeikben a hiúságot, az önhittséget, a gögőt, mely később ugyancsak a társadalmon bocsulja meg magát.

És mi balga idealisták, kik görnyedt hátunkkal, lelkünk vérevel rójjuk a betűket — azt hisszük, azzal áztatjuk magunkat, hogy ezt a társadalmat javítani, tömöríteni és egységes nemesebb cél felé vezérelni is lehet...

Beteg, nagyon beteg ez a társadalom; fáj minden tagja; elzsibbadt minden érzéke; csak a feltűnés, a fényűzés, a külső máz és a belső léhaság ütötte fel benne tanyáját...

Rámutathatunk a tünetekre, — a mint azt tenni kötelességünk, de ha önmaga nem találja meg gyógyszerét, ha önmaga nem érzi minden benső tartalom hiányát, ha nem vágvódik túl a közönséges élet cifra ürességén egy magasabb légkörbe, úgy megérdemli hogy önmagában találja pusztulását, züllését és megsemmisülését...

Deréki Antal.

Magyarország külügyi helyzete.

Irtá: Burgján Aladár orsz. képviselő.

Az a nagy kavarodás, ami az egész világsajtóban észlelhető Bosznia és Herzegovina annektálása folytán — ugyszólván az események előterébe tolják Magyarországot.

A magyar királynak erélyes kézzel megtett politikai sakkhúzása egyszerre más képet adott Európa Balkán politikájának és amíg ez egyrészt növelte a kettős monarchia súlyát és tekintélyét az egész külföld előtt, addig másrészt behatóbban terelte Európa figyelmét a magyar királyságra.

Akármilyen színben igyekeznek is feltüntetni osztrák politikusok ennek a két tartománynak annektálását: az iránt mindenki tisztában van az első

perctől fogva, aki csak a közjogi helyzetekkel és történelmi vonatkozásokkal kellőképpen szokott számot vetni, hogy Bosznia és Hercegovina Szent István birodalmának tartozéka és így maga az annexió nem a közös uralkodónak, hanem a magyar király tényének tekintendő, aki ezzel eleget akart tenni a hitlevélben és koronázási esküjében ország-világ előtt tett fogadalmának.

Nem említve a maroknyi Szerbia szószátyárkodását, amellyel eddig is csak neveltségessé tette magát egész Európa előtt, úgy tüntetvén fel az annexiót, mintha ezáltal rajta sérelem esett volna, holott történelmileg és a berlini egyezményből is világosan beigazolható, hogy Bosznia és Hercegovina Szerbiának se ingje, se gallérja, tehát semmi köze ehez a két tartományhoz — csupán Anglia és Törökország az a két állam — amely szemrehányásokkal illeti az annektálás miatt külön is Magyarországot.

Törökország, mely ebben az annektálási ügyben az egyedüli vesztes fél, mert ezuttal formailag is elveszítette fenhatóságát, melyet lényegileg már 30 év előtt elveszítette a berlini egyezmény folytán, amidőn Magyarország Ausztria vette át Bosznia és Hercegovina törvénykezését és közigazgatását, szemrehányást tesz nekünk magyaroknak, hogy nem tiltakoztunk az annektálás ellen, holott ezt tölünk, mint lovagias nemzettől éppen ők, akik bujdosóknak otthont nyújtottak, joggal elvárhatták.

Anglia szintén lovagiasságunkra hivatkozva tesz nekünk szemrehányást az annexióval kapcsolatosan.

Mind a két szemrehányás egyformán méltánytalan és igazságtalan is Anglia hivatkozik szabadságharcunkra amidőn nemzetünk nagy fiát, Kossuth Lajost négygyűléseken ünnepelték angol honpolgárok és rokonszenvéket nyilvánították a szabadságért és függetlenségéért küzdő magyar nemzet iránt. Csakhogy Anglia megmaradt ennél a rokonszenvnél és ölhetett kézzel nézte a győztes magyar felkelő seregnek az idegen orosz hatalom által való leigázását!

Akármién nagyra is becsüli Magyarország Anglia rokonszenvét, a melyet iránta a multban is tanúsított; akármién igaza legyen is Törökországnak, amidőn arra hivatkozik, hogy szabadság hőseinknek számüzetésük alkalmával otthont adott, amire Magyarország ma is csak hálával gondol vissza; mégis igazságtalan az ellenünk emelt szemrehányás, mert Bosznia és Hercegovina odacsatolása Szent István birodalmához már 30 év előtt elhatározott dolog volt, amikor Európa utasítására Magyarország—Ausztria ezt a két régi tartományát a magyar királyság okkupálta.

Anglián semmi sérelem nem esett és Törökország már 30 év óta tudja, hogy ezt a két tartományt elvesztette, mert hiszen Andrássy Gyula gróf, az akkori külügyminiszter a mai állapot bekövetkezését már 30 év előtt Berlinben elég világosan előre bejelentette.

Nem is lehetett józan ésszel Magyarország és Ausztria külügyi politikájáról olyan bambaságot feltételezni, hogy 30 évig, vagy végtelen időig óriási pénzáldozatokkal fenntartott, vérrel megszerzett tartományt

szabad prédál dobjon oda mindenféle délszláv őrjöngés céljaira, hogy ez a szabadjára hagyott őrjöngés magát az anyaországot is ragályképen megfertőzze, úgy, ahogy már ez folyamatban is volt!

Magyarországnak becsületbeli kötelessége ebben a kérdésben támogatni a magyar király politikáját, a melynek célja az, hogy szétdulja Európa állandó viharfészékét, rendet teremtsen a Balkánon ezáltal, hogy a magyar királyságnak visszaszerezze ugyanis vérrel elfoglalt két régi tartományát.

Ezzel a visszacsatolással nemcsak Európa nyer, de maga a két tartomány lakossága is, mert a magyar királyság népe alkotmányos uralom alatt áll és vallásának, anyanyelvének használatában mindenki olyan szabadságot élvez, aminőt sehol másutt Európában.

Vesztes fél itt igazán nincs is más, csupán az alattomos nagy délszláv politika és annak szertefoszlott ábrándjai.

De ez a veszteség-nyereség egész Európának!

LEGUJABB.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, október 21.

A harcias hangulatot egyszeriben békés hangok váltották fel. Még szombaton felette veszedelmes volt a helyzet, mert Törökországot kihozta sodrából a Bulgária felől áthallatszó fegyveres irtetés és eltökélte magát a végsőre: a mozgósításra. Ebben a kritikus pillanatban a német birodalmi kormány erélyesen megintette a Malinov-kabinetet, hogy hagyjon fel a háborus készülődésekkel és a berlini jegyzéknek nyomban megett a kívánt hatása.

Belgrádban is csöndesebb lett az utcai csövesek, a török kikötőkben alább hagy a bojkott-mozgalom, az európai diplomácia pedig sietve készíti elő a jövő nemzetközi konferenciát.

Naum pasa török nagykövet több ujságtudósító előtt kijelentette, hogy a mozgósítási terv készen volt s hogy a vasutársaságok megkapták a megfelelő utasításokat, a tervezett intézkedéseket azonban nem foganatosították, mert a porta szombat este végre megkapta Bulgária részéről a kért biztosítékokat. 48 órán belül a helyzet békés lett.

Belgrádban a vasárnap ugyancsak viharos lefolyású volt. A tüntetések már délelőtt megkezdődtek. Tíz órakor évi gyűlését tartotta a nemzeti párt. A gyűlés után a résztvevők, akikhez a diákok is nagyszámban csatlakoztak, a Mihály herceg szobra elé vonultak. Ott a haladók vezére, Biharacz hosszabb izgató beszédet mondott, amelynek az utolsó passzusában háboru hurokat pengetett. Ribaracz a pártja nevében babérkoszorút helyezett a szobor talapzatára. Ezután a tömeg hazafias dalokat énekelve és Ausztria-Magyarország ellen szitkozódva bejárta az utcákat. A sokaság viselkedéséről úgy látszott, hogy tüntetni akarnak a magyar és osztrák kereskedők ellen, de a rendőrség ez egyszer megelőzte zavargást. Délután az ottani olaszok egybehi-

vására hadimeeting volt. Több lázító szónoklat elhangzása után határozati javaslatot fogadtak el, amelyben kötelességükre teszik a Szerbiában lakó olaszoknak, hogy állást foglaljanak az Ausztria-Magyarország erőszakoskodása és a Balkánon való német előnyomulathat ellen. Majd tüntető körmenetben haladtak végig a városban. A menet élén olasz lobogót vittek, amelyet a muzeumból szedtek elő és amely alatt az olasz gyarmat harcolt a szerb-török háboruban. Először az olasz követség elé vonultak, onnan a konához mentek, ahol viharos ovációkat rendeztek a királynak, hogy ezzel rácafoljanak az ő népszerűtlenségéről elterjedt hírekre. A király a minisztereinek és a tábornokainak a kíséretében megjelent az erkélyen és a következőket mondotta:

— Köszönöm a ti lelkesedéseteknek spontán megnyilatkozását. Remélem, hogy Szerbiának igazságos és jogos ügye diadalmaskodik fog.

A sokaság hatalmas ujjongásba tört ki ezeknek a szavaknak a hallatára. A konaktól a menet a Mihály herceg-utcába tartott, ahol a magyar és osztrák kereskedők üzlethelyiségei vannak. Odaérkezve nekirohantak a boltoknak és nagy pusztítást végeztek. Leütötték a cégtáblákat, beverték az ablakokat, sárral, piszokkal hajigáltoztak, többeket, köztük asszonyokat is tetteleg bántalmaztak. A rendőrség télenül nézte a rombolást. Csak a személyi biztonságra örködött, de a vagyonára nem. Ha sonlóképpen járt el a helyszínere kísietett zászlóalj is. Fél tizenkét órakor fejeződött be a tüntetés. Ötven olaszt és huszanhét szerbet tartóztattak. A király manifesztumot fog kibocsátani, amelyben nyugalomra inti az országot, hogy várják be türelemmel, amíg az értekezlet ki mondja az utolsó szót.

Ausztria-Magyarország Törökországgal Bosznia-Hercegovina annexiója tárgyában megegyezésre jutott. Még az európai konferencia összeülése előtt az érdekelt hatalmak közvetlenül fognak egymással megállapodni és határozataikat a konferencia elé terjesztik, amely azokat egyszerűen elfogadja és legalizálja. Az orosz kormány szempontjából ez nem tekinthető sikernek.

KÜLÖNFELEK.

— Hihetetlen hírek.

Mondják, hogy a multkor talált kis hulla a nagygyakorlatok maradványa volt;

mondják, hogy tüzoltársereinket a héten szellőztetni vittek, hogy a színben meg ne penészesedjenek;

mondják, hogy színészeink naponként zsufolt házak előtt játszanak és az igazgató már külön waggont bérelt, melyen az itt szerzett deficitet fogja elszállítani;

mondják, hogy az agyagfalvi emlékoszlopot már a jövő században fel fogják állítani;

mondják, hogy a Vár-utcában felgyülemlt tócsát halastónak fogják berendezni;

mondják, hogy a hirtelen beállott hideg miatt a faarak jelentékenyen alább szálltak;

mondják, hogy a háborus hírek hallatára leányesélédünk mind felmondták a szolgálatot és markotányosnőknékné készülődnek;

mondják, hogy a szüretelés nálunk addig késett, míg teljesen befagyott.

E hírek valódiságáért nem vállal felelősséget — a szerkesztőség.

— **Személyi hír.** Megemlékeztünk már arról, hogy Kossuth Ferenc, mint a függetlenségi párt elnöke, csoportonként rendeli magához a függetlenségi képviselőket, hogy velük az új választási reformról táncsozozzék. Városunk érdemes képviselőjét Solymossy Endrét mult hétfő végén hívta meg, ki e célból a szombat delutáni vonattal a fővárosba utazott.

— Udvarhelyvármegye a tüdőbeteg-

gekért. A temetők ünnepén, halottak napján, a szegénysorsu tüdőbetegek szomorú ügye lép előtérbe. Mindenütt visszhangra talál a József Kir. Herceg Szanatorium Egyesület kérő jelszava: Asszonyok! Leányok! Jó lelkek! Köszönetek a halottaitoknak szánt koszoruba egy szál virággal kevesebbet s azt ajánljátok föl a halál pitvarában levő tüdőbetegek meggyógyítására. Az országban mindenütt rendeznek a szegénysorsu tüdőbetegeknek temetői gyűjtéseket. Nem sokból áll az egész. Négy-öt urinó megbeszéli a dolgot. A temető bejárója elé tesznek egy ládikát, szekrényket vagy kosarat. Aztán fölváltva őrzik és felhívják adakozásra a közönséget. És a közönség a maga irtalomadományát oly szívesen adja erre a felebaráti célra. Bizony, ha a könyörületnek ez a munkája divatba jönne, nem 80.000 ember halna meg az országban, sokkal kevesebb. Ezekkel kevesebb. Vármegyénk emberszerető alispánja, a főszolgabírák, községi előljárók hatalmas segítséggel vannak vármegyénkben. Mintegy 200 gyűjtőtársoly van a községekben s a mai naptól azokba szintén gyűjtik az irtalomfilléreket. Csak aztán ezt a szent vámot senki meg ne tagadja. Lapunkban közzé fogjuk tenni a vármegyénkben s az egyes járásokban gyűjtött adományokról szóló jelentéseket. S örömről szolgálunk, ha az áldozatkészségnek, az altruizmusnak tüdőkló példáját a mi vármegyénk, városunk nyújtaná. Igen kérjük olvasóinkat, közöljék velünk, hogy hol alakult temetői gyűjtőbizottság? És általában kérjük, hogy segítsük meg a derék egyesületet, mely a gyűjtött összegből elsősorban az életükért nálunk (és vármegyénkben is) esedező tüdővésztes betegeket gyógyítja ki, másodsorban új tüdőbetegeket gondozó házakat épít. Az ügy sikere hőlgyeink kezeibe van letéve. Győzelmüket hirdessék a föl-száritott könnyek és a haláltól megváltott emberek hálaimaja.

— **Különös időjárás.** Vasárnap e hó 18 án gyönyörű verőfényes őszi nap alkonyán, úgy este 8 óra tájt erős mennydörgéstől és villámlástól kísért tartós eső zudult le városunkra, melynek megszüntével erős szélvihar keletkezett, mely egész hétfőn tartott és a levegőt annyira lehűtötte, hogy dideregve, fogvacogva jártunk-keltünk az utcán; kedden virradóra még na-

gyobb volt a meglepetés, sűrű pelyhekben hullott alá a hó, az egész vidék és a házak teteje fehér hólepellet volt beborítva és beállott a tél a maga festői szépségével, de egyszer mint minden gondjával és bajával. Reméljük, hogy ez csak rövid átmenet és lesz még kedvezőbb időjárásunk is, mert ha ez már most állandóvá válna, akkor igen szigorú és erős télre lehetne kilátásunk.

— **A kosaras táncmulatság**, melyet szombaton a csizmadia ipartársulat a saját helyiségében rendezett, minden tekintetben kitűnően sikerült; a termet zsufolásig megtöltötték a jókedvű mulatozók, feszelen és vidám volt mindenki; városunk előkelőségei közül is többen részt vettek a sikerült mulatságon, így dr. Sebessy János alispán, Gotthárd János polgármester, dr. Valentsik Ferenc és még mások is.

— **Ejjegyzési hírek.** Székelyudvarhelyi Csányi Gyula, kir. járásbíró-sági jegyző e hó 11-én eljegyezte Forbuszlai Bereczky Irmát Szovátán.

Kiss Dénes, magyarországi unit. énekvezér és tanító eljegyezte Farkas Emmuskát Sepsibodokról.

Molnár Kálmán, bordosi unitárius lelkész eljegyezte Sárosi Juliskát, Sárosi József ravai unitárius lelkész kedves leányát. Áldás és boldogság kísérje az új párokat életutjukon!

— **Áthelyezés.** Ő felsége megengedte, hogy Dr. Beszterczey István gyergyószentmiklósi kir. járásbíró-ságát kérésére a székelykereszturi kir. járásbíró-sághoz helyeztessék át.

— **Kántorpróbák.** A református egyházban betöltendő kántori pályázat határideje e hó 20-án lejárván, a kijelölt egyének próbaéneklése vasárnap e hó 25-én délelőtt és délután az istentisztelet kapcsán megkezdődik, mire felhívjuk az érdeklődők figyelmét.

— **Udvarhelyvármegye őszi közgyűlését** e hó 26-án, kedden délelőtt 9 órakor tartja a vármegyeház dísztermében.

— **Hazafias adomány.** Tarcsafalvi Pálfi Aladár m. kir. pénzügyi számtiszt, a székelykereszturi gimnázium igazgatóságához 5 koronát küldött, melyet pályadíjjal kíván ki tüzni azon tanuló jutalmazására, aki a gimnáziumi ifjúság által tartandó emlékünnepele, a legsikerültebb emlékbeszédet írja. E hazafias szép tett önmagában hordja jutalmát.

— **„Az udvarhelyi róm. kath. esperes kerületi általános tanító-egylet”** 1908. évi november hó 12-én d. e. Székelyudvarhelyen a róm. kath. főgimnázium nagytermében általános tanító-egyleti közgyűlést tart. Tárgysorozat: 1. Délelőtt 9 órakor szent mise és »Veni Sancte« a plebánia templomban. 2. Délelőtt 10 órakor a gyűlés kezdete. Elnöki megnyitó beszéd. 3. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 4. Pénztárvizsgáló bizottság kiküldése. 5. Elnök bejelentése az új alapszabályok miniszteri jóváhagyásáról. 6. Szavaló Bálint József oroszhegyi tanító. 7. Főjegyző jelentése a fiókkörök évi működéséről. 8. Előadást tart Szemlér Ferenc főgimnáziumi tanár ur. 9. Szavaló Márton Lajos zetelaki tanító. 10.

Emlékbeszédet tart Borbáth József lövétei kántor-tanító Tamási Tivadar lövétei elhalt tanító felett. 11. Pénztárnok és pénztárvizsgáló bizottság jelentése az egylet pénztárának állapotáról. 12. Gyurcsovecz Károly indítványa az iskoláinkban használandó egyforma tankönyvek és az iskolai mulasztások körüli egyforma eljárás tárgyában. 13. A könyvtárnok jelentése a könyvtári könyvekről és indítványt tesz egy könyvtartó szekrény beszerzésére. 14. Az új alapszabályok értelmében általános tisztújítás. Közgyűlés után közebb lesz.

— **Családi hír.** Ifj. Ugron Gábor Ugocsavármegye és Marosvásárhely főispánjának neje, szül. Szalay Lili, vasárnap éjjel két egészséges fiúgyermeknek adott életet. Az örvendetes családi esemény alkalmából a főispánt és nejét számosan üdvözlötték, úgy a fővárosból mint a vidékről.

— **Jegyzőválasztás.** E hó 17-én Szabady Tivadar főszolgabíró elnöklésével Homoródszentpál községben segédjegyző-választás volt. Az állásra három pályázó közül egyhangulag Laázy Sándor tamsi (Kolozsmegye) segédjegyzőt választották meg. Igen örvendünk, hogy körjegyzői karunk egy teljesen képzett és kellő ismeretkörrel bíró taggal szaporodott.

— **A közoktatási kormány** a székelykereszturi gimnázium fentartására és 8 osztályúvá fejlesztése biztosítására, a segélyezési szerződést már megkötötte és a gimnázium helyiségének felépítésére 24000 korona építési segélyösszeget irányzott elő az 1909 évi költségvetésbe.

— **Unitárius napok Budapesten.** Legközelebb a fővárosban, az unit. templom kis területén egy hélig élénk világ fejlődött ki. Az őszi urvacsora osztásánál az imát megható egyszerűséggel dr. Boros György theol. dékán, az egyházi beszédet Józán Miklós esperes, urvacsorai beszédet pedig Ferenc József püspök mondott. Ezután következett egy szép, pálmák keretében véghez ment unitárius esküvő, melyen városunk ékes szavú unitárius lelkésze Vári Albért tartott gyönyörű, poetikus beszédet, mely úgy tartalmával, mint lendületes előadásával általános fel-tűnést keltett.

— **A helybeli Oltáregyesület** által rendezendő kiállítás költségeinek fedezésére a Likmán Jánosné és Soha Aladárné gyűjtőívén következők adakoztak: Zakariás István, Talyán Gyuláné, Szász Ferencné, Kovács Lajosné, Beráné Gusztávné, Mohácsy Józsefné, Dr. Solymossy Lajosné, Almásy Sándorné, Tamás Gáspárné, Orbán Gergelyné, Nagy Zsigmondné, özv. Tamás Ignácné, Konnerth Jánosné, Oláh Györgyné, László Domokosné, Göllner Béláné, Kandó Ferencné, Szeles Miklósné, Rudolf Józsefné, Barkóczy Albert, Pálfi Lukács, Győri Jánosné, Kobori Ferencné, Kertész Albertné, Zengliczki Károlyné, Losdorfer Emilné, Jakab Gáspárné, Péter Györgyné, Likmán Jánosné, Soha Aladárné 1—1 korona. Szabó István, Becsek Aladár, Bence Mártonné, Fridmaneczki Andrásné, Martinovits Szilárdné, Pillich Lajosné, Szorger Ferencné 2—2 K. Dorner

Béláné 5 K. Péter Gergelyné, Lájber Jánosné, Bartók Lajosné, Virág Bálintné, Orosz Sándorné, Lőrinczi Istvánné, Kókay Józsefné, Galgóczi Istvánné, Libermann József, Suni Mihályné, Bucsai Lajosné, Lengyel Andrásné, Kerestély Dénesné, Miklós Jánosné, Szabados Jánosné, id. Márton Jánosné, Bodrogi Györgyné, György Józsefné 40—40 f. Özv. Scheffránakné, Dávid Lajos 50—50 fillér, Kristóf István, Biró Mártonné, Zengliczki Lajosné, Tibád Péterné, Sun Frigyesné, Szabados Ferencné 60—60 f. N. N., N. N. 10—10 f. Dénes Jánosné, Miklósi Gergely, Kovács Lajosné 20—20 f. Pálfi Gáborné 80 f, összesen 65 92 K.

— **Szilágyi Dezső** egykori igazságügyminiszter siremléke, Budapesten a Kerepesi-uti temetőben, vasárnap e hó 18-án délelőtt 11 órakor leplezték le, a magyar kormány képviselői, a függetlenségi párt alelnöke, több országgyűlési képviselő, a bírói, ügyészi és ügyvédi kar számos kitűnősége és óriási közönség jelenlétében. A siremlék, mely Strobl Alajos mester műve, Szilágyi Dezső márványból faragott, megszólaságig hű mellszobrát foglalja magában, széles gránit obeliszkmélyedésében. Az ünnepséget Vavrik Béla, kuriai tanácselnök remek beszede nyitotta meg, mit a tömérdek koszorú elhelyezése követett.

— **Kinevezés.** Paál Sándor kisgálambfalvi tanítót a tanügy terén kifejtett kiváló érdemeiért a közoktatásügyi miniszterium igazgató-tanítóvá nevezte ki. A jól megérdemelt kitüntetéshez őszintén gratulálunk.

— **A kolozsvári Kossuth Lajos asztaltársaság** a napokban tartotta meg október havi estélyét, amelynek sikerét nagyban emelte az, hogy a vendégeként megjelent dr. Nagy György országgyűlési képviselő engedve a közóhajnak, egy minden tekintetben kiváló, remek beszédet mondott, melyben Kossuth Lajos eméket dicsőítette; a Kolozsvárt is köztiszteletben álló népszerű székely képviselőt zajosan megéljeneztek és a tetszészaj csak akkor csillapult, midőn művészi árnyalással a „Rákóczy bucsuja” című költeményt is elszavalta.

— **A segesvári „Tulipán-szövetség Magyar Iparvédő Egyesület”** f. évi december hó 6., 7. és 8. napjain Sztérényi József v. b. t. t., államtitkár ur ő nagyméltóságának védnöksége alatt a segesvári állami iskola tornatermében a hazai iparpártolása és fejlesztése szempontjából karácsonyi vásárral egybekötött iparkiállítást rendez, melyre az árucikkeket kiállítani óhajtó gyárosok, iparosok, továbbá háziiparral foglalkozók hazafias tisztelettel meghívottnak. A kiállítás programját a következőkben közöljük: I. A kiállítás két főcsoportra oszlik: I. Nagy- és kisipari árucikkek; II. Házi-iparcikkek: mindennemű női kezimunka, himzés, kötés, horgolás, csipkeverés festés, fabeégetés, sásfonás, nád- és kukoricalevelből székfonás, továbbá befűzött asztali gyümölcsök, gyümölcs-sajtok, télire elrakott főzelékek, saláták stb. 2. Miután a kereskedelemügyi Miniszter ur ő nagyméltósága a kiállítás rendezési költségeinek fedezésére, továbbá a kiváló

iparcikkek és kezimunkák jutalmazására összesen 600 koronát kegyeskedett utalványozni, abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy kiváló munkák előállítását pénztalomban részesíthetjük. 3. A kiállításra való részvétel bejelentésének határideje 1908. évi november hó 15-ike, mely időpontig kérjük a bejelentéseket az egyesületi elnök címére beküldeni. A vasuti állomásról a szállítást Schullerus János ur eszközözi. A kiállításra bejelentett tárgyakat kérjük december hó 1-ére beszállítani és minden egyes darabot a kiállító nevével és pontos árjegyzéssel ellátni. 4. A szállítási költségek a kiállítókat terhelik. A kiállítás rendezési költségeinek részbeni fedezésére az egyesület az elárusított áruk után 10 százalékot számít fel. 5. Minden árucsomaghoz pontos árjegyzék és a nem eladó tárgyakhoz is jegyzék melléklendő, hogy az átvétel és a további kezelés is megkönnyíthessék. 6. A kiállítás ünnepélyes megnyitása Sztérényi József államtitkár ur vagy képviselője által 1908. évi december hó 6-án déli 12 órakor lesz. A kiállítás december hó 6., 7. és 8. napjain d. e. 8—12-ig és d. u. 2 órától este 8 óráig lesz nyitva. Hoffmann Erzsébet, ügyvezető alelnök. Báró Kemény Béláné, egy-letli elnök.

— **Állami csemeték és oltványok.** Az állami kertgazdasági tanintézetekben, földmivessziskolákban és faiskólákban termelt gazdasági és díszfák, csemeték, oltványok, cserjék oltóvesszők és fűzdugványok eladása körülményeiről most teszi közzé a tudnivalókat a földmivesszügyi miniszterium. E szerint a negyvenkét állami intézetben mintegy egy millió darab gyümölcs vadcsemete, mintegy ötvenezer darab gazdasági és díszfa, ugyanennyi díszcserje, nagymennyiségű oltvány és cserje eladó. Az I-ső osztályba sorozott gyümölcsfák ára darabonként 60 fillér, az őszirózsás minőségű 30 fillér, az őszirózsás kajszin barackoltvány 40 fillér, cserje darabja 10 fillér, az oltóvessző darabja négy fillér, 1000 darab makcsemete tíz és negyven korona közt váltakozik, a díszfák ára pedig ezrenként tíz és harminc korona között. A miniszterium egy gazdának ezer darabnál többet nem ad el. Vételi előjegyzések a faiskola kezelőknél december 15-ikéig fogadhatóak el. A földmivesszügyi miniszter rendeletére lelkészek, tanítók, jegyzők, állami tisztviselők és földmivessz gazdák kedvezményes árban kapnak fákat és csemetéket. A folyamodványokat december 15-dikéig kell benyújtani és a főszolgabírónak láttatni kell a kért oltvány gyümölcsnem darabszámát feltüntetve kimutatást. A községi faiskolák ingyen kapnak magot, csemetét, oltványt, ha ezért 1909. január elsejéig folyamodnak.

Az állami kertgazdaság tanintézetének igazgatósága.

— **Az Udvarhelyvármegyei tanító-egylet** székelykereszturi fiókköre e hó 15-én járásuk csaknem legészakibb pontján, Kűsmődön tartotta őszi rendes gyűlését, hova — dacára a távolságnak — a kör tagjai nagy számban jelentek meg; mi nem az alapszabályban előírt büntetéstől való félelemnek, hanem az ügy iránti

igaz lelkesedésnek, valamint a tanítók hivatásszeretetének tulajdonítható. E népes gyűlés tárgyai voltak: Elnöki megnyitó Fülöp Árpád természetrajzi tanítása a pityókáról felolvasott Elekes György a tanító, önképzése és eszközei című tételről, előadást tartott a villamosságról Macskási Zoltán és végül négy szólamra énekeltek: Darkó Lajos, Szász Ferenc, Bácsó Lajos és Marosi Mátyás. Valamennyi szereplő derekasan oldotta meg feladatát, miért is a kör teljes elismerését és köszönetét érdemelték ki. A gyűlés végével közebéd volt az iskola helyiségében, hol Jakab Adolf etédi kereskedő szíves vendégszeretettel látta el a munkában kifáradtakat.

Fogzás.

Ugvan adjatok a szenvedőnek SCOTT-féle Emulsiót és kiméjletek meg álmatlan éjszakától. A fogak minden fájdalom és bélbaj nélkül bujnak elő, fehérek, erősek és egyenesek lesznek. A gyermekek szereti a

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle mód-szer védjegyét a — halászt — kérjék figyelembe venni.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 f.

Kapható minden gyógytárban

Téli menetrend.

Érvényes 1908. évi október hó 1-től.

Szv.	Gyv.	Budapest k. p. u. — Predeal — Bukarest — Palanca	Gyv.	Szv.
506	502.		501.	507
I-III.	I-II.	Állomások	I-II.	I-III.
820	915	i Budapest k. p. u.	750	720
1121	1112	é Szolnok	539	344
144	1247	é Püspökladány	408	117
—	218	é Debreczen	220	1040
348	211	é Nagyvárad	239	1109
827	553	é Kolozsvár	1110	559
738	937	é Dás	—	340
1016	726	é Aranyosgyéres	930	348
1048	756	é Torda	852	313
1044	750	é Székelykocsárd	900	370
458	1025	é Marosvásárhely	615	1225
1148	831	é Tövis	812	157
—	930	é Gyulafehérvár	700	1244
—	408	é Arad	1221	632
800	1220	i Budapest k. p. u. Aradonáté	1225	605
404	1000	i Arad	438	823
1056	746	i Gyulafehérvár	910	225
1206	838	i Tövis	812	157
1289	905	é Küküllőszög	735	1258
302	911	i Küküllőszög — Parajd	648	1228
902	223	é Parajd Szováta és Korond fürdők	105	745
127	944	é Kiskapus	656	1146
358	1257	é Nagyszében	445	731
300	1055	é Segesvár	549	954
320	1110	i Segesvár-Sz.-udvarhely	600	917
326	1114	é Héjjasfalva	526	930
402	1150	i Héjjasfalva-Sz.-udvarhely	531	849
441	1229	é Székelykeresztúr	430	815
606	155	é Székelyudvarhely	305	700
—	—	Homoród-, Szeke-, Gergely- és Solyomossy-féle Sósfürdők	—	—
632	135	é Földvár Előpatak-fürdő	318	637
712	209	é Brassó	245	546
1200	219	é Predeal	112	—
111	331	é Bukarest	800	—
805	920	é Brassó Kézdivásárhely-Bereczk	159	633
841	305	é Sepsiszentgyörgy	1241	505
1008	430	é Kézdivásárhely	1033	—
1249	705	é Kézdivásárhely, Vénus-ásványvíz-forrás, kőbányák, lenmagolaj készítés	952	154
134	759	é Bereczk	905	1257
225	856	i Sepsiszentgyörgy-Gyimes-Palanca	1205	425
1035	500	é Málnás-fürdő	1113	346
1114	610	é Tusnádfürdő	1033	321
1143	658	é Csíkszereda	908	223
1242	831	é Mádéfalva	824	151
115	900	i Gyimes	520	—
336	306	é Palanca	—	1002
346	346	é Mádéfalva	755	150
200	946	é Gyergyószentmiklós	500	1020
440	1230			

Török szerencsége — örök! Aki nem hiszi — próbálja meg: vásároljon m. kir. szab. osztálysorsjegyet az 1908. nov. 19. és 21-én kezdődő XXIII. sorsjátékhoz **Betegh Pál** könyv- és papirkereskedésében Székelyudvarhelyt, Kosuth-utca 31. szám alatt, hol **Török-féle** osztálysorsjegyek már kaphatók s meg fog győződni, hogy egy huzási nap sem mulik el, amelyen Magyarország legnagyobb bankháza: **Török A. és Társa** rt.-nál a vevőknek nagyobb nyereség ne jutna, mert hát mindig igaz marad, hogy **Török szerencsége — örök!**

Kiadja: **Betegh Pál** villam-motoros könyv- és újságkiadó intézete.

FOGORVOS PERL JÓZSEF

American dentist Székelyudvarhelyen tartózkodik.

Lakása: Budapest Szálloda 2. sz.

Rendel: délelőtt 9—12 óráig és délután 2—5 óráig.

Csemegezőlő,

csakis elsőrendű, nemas fajok, — postakosaránként 2-80 K, 100 kg. vételnél 40 K. Csemege alma és körte postakosaránként 2-40 K, 100 kg. 24 koronától feljebb. — Görög és sárga dinnye 100 kg. 10 K, turkesztán és anánász 32 K, postakosaránként 2-40 K. — Paradicsom, tölthető zöld paprika és fejeskáposzta postakosár 2 K. Vasúti rendelést csakis előleges beküldéssel szállít: **Szabó 176. gyümölcskivitel tele Csongrád.**

Szám: 9347—1908. tkvi.

Árverési hirdetés kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék tkvi hatóság közhírré teszi, hogy **Pál Albertné** végrehajthatónak, **Csögözi Elek** és neje **Papp Borbála** végrehajtást szenvedő elleni 32 K 20 f tőke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a székelyudvarhelyi kir. törvényszék területén levő és a székelyudvarhelyi 1431. számú telekjegyzőkönyvben A + 1 rendszám 437—10. helyrajzi számú két lakrészt magában foglaló épületes telekre 1152 K ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1908. évi november hó 7-ik** napján délelőtt 9 órájkor alólírott tkvi hatóságnál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is elfog adatni.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. törvényszék, mint telekjegyző hatóság.

Székelyudvarhely, 1908 évi augusztus hó 25-én.

Gyarmathy Ferenc, kir. tszéki egyes bíró.

10814—1908. tkvi sz.

Hirdetmény.

A m. kir. Igazságügyminiszter ur 1906. évi július hó 6-án 14114—1906. szám alatt elrendelte, hogy a székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint telekjegyző hatósághoz tartozó **Székelyfancsal** község telekjegyzőveibe felvett mindazon ingatlanokra nézve, melyekre az 1886. évi 29. t. c. 1889. évi 38 t. c. és az 1891. évi 16. t. c. cikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi 29. t. c. cikkben szabályozott eljárás a telekjegyző bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosíttassék.

E célból a helyszíni eljárás **Székelyfancsal községben 1908. évi november hó 18-ik napján** fog kezdődni.

Ennélfogva felhivatnak:

1. mindazok, kik a telekjegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, a kiküldött bizottság előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és előterjesztéseiket igazoló esetleges okirataikat mutassák fel.

2. mindazok, kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekjegyző bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírással az 1886. évi 29. t. c. 15—18. §-ai és az 1889. évi 38. t. c. 5., 6., 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött bizottság előtt igazolják, vagy odahassanak, hogy az átruházó telekjegyző tulajdonos az átruházás lét-

rejöttét a kiküldött bizottság előtt szóval ismerje el, és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben ez uton jogait nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől esznek.

3. Továbbá mindazok, kiknek tényleg már megszűnt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyancsak az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jogok törlését kérelmezék, illetve, hogy a törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyeg mentesség kedvezményétől esznek.

A kir. törvényszék, mint tkvi hatóság.

Székelyudvarhely, 1908. évi október hó 14-én.

Gyarmathy Ferenc, kir. tszéki bíró.

BÉLYEGZŐK

megrendelésre mindenféle kivitelben bárhova a legpontosabban szállítatnak **Betegh Pál** könyvpapír kereskedéséből Székelyudvarhelyt.

BOR!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható

Szám: 4001—1908. k. i.

Pályázati hirdetés.

Udvarhelyvármegye homoródi járásához tartozó kányádi körjegyzői állásra, mely alá Kányád, Petek, Jásfalva községek tartoznak, pályázatot hirdetek, s felhívom azokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, — hogy az 1900. évi I. t. c. 6 §., illetve az 1900. évi XX. t. c. 3. §-ában előírt minősítést igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám **follyó évi november hó 15-ig d. u. 4 óráig** feltétlenül nyujtsak be mert a később érkezőket nem fogom figyelembe venni.

Javaslatok:

1. Fizetés 1600 korona.
 2. Természetbeni lakás.
 3. Hozzájárulás 82 korona.
 4. Fuvarátalány Kányád és Jásfalva részéről 60 korona.
- Petek esetről-esetre a körön kívüli utazást uti napló szerint megfelelő arányban fizeti.

Oklánd, 1908. október 10. é.

Szabady, főszolgabíró.

forduljon minden érdeklődő, ki sulyt fektet I. fajtisza anyagra.

FISCHER és Társai
faiskolák és szőlőoltványtelepek.

Gyümölcsfák, disz- és kerítés- és növények stb.

Nemes szilvacsemetékben nagy készlet.

SZŐLŐOLTVÁNYOK európai, amerikai és gyökeres vesszők. Árjegyzéket ingyen küld.

Nyomatott Betegh Pál villamos erőre berendezett könyvnyomtató-intézetében Székelyudvarhelyt, 1908.